

збільшення їх споживчої цінності відбувається через соціальні сітки з використанням новітніх технологій бізнесу задля максимального задоволення запитів і потреб клієнтів, підвищенню їх лояльності та формуванню з ними довгострокових і взаємовигідних відносин.

Використана література:

1. Салімон О. М., Миколайчук І. П., Расулова А. М. Стратегічний розвиток брендингу суб'єктів готельного бізнесу. *Інтелект XXI*. 2020. № 2. С. 195–202. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2020-2.37>.

2. Чміль Г. Л. Соціальний медіа маркетинг як інструмент просування послуг підприємства індустрії гостинності. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.8.55.

3. Kamiński R., Polinkevych O. Anti-crisis strategies of insurance companies. *Baltic Rim Economies*. 2021. 16.6 Issue #3. P.35

4. Polinkevych O., Kamiński R. Corporate image in behavioral marketing of business entities. *Innovative Marketing*. 2018. Volume 14, Issue 1. p 33-40. DOI: [10.21511/im.14\(1\).2018.04](https://doi.org/10.21511/im.14(1).2018.04).

Дослідження аптечного ринку України

Попова І. А., доцент кафедри організації та економіки фармації

Національного фармацевтичного університету

Шульгата К. В., здобувач вищої освіти спеціальності

226 Фармація, промислова фармація

Національного фармацевтичного університету

ira_popova_dik@ukr.net

Основною ланкою в системі фармацевтичного забезпечення населення є аптека. Одним із індикаторів фармацевтичного забезпечення населення відповідно до міжнародних вимог є наявність аптечних закладів (АЗ) у регіонах; кількість аптек, що припадає на 100 км² у регіонах країни, кількість населення, що обслуговує один АЗ. Одночасно ці показники є індикаторами рівня конкуренції.

Серед аптечних закладів аптечний сектор є наймісткішим за числом учасників і представлений окремими аптеками та їхніми структурними підрозділами – аптечними пунктами, а також об'єднаннями аптек – аптечними мережами.

На українському фармацевтичному ринку представлена величезна різноманітність аптечних мереж. Найбільше аптек і аптечних пунктів різних аптечних мереж знаходиться в Одеській, Дніпропетровській, Львівській областях та Харківській областях. Як правило, аптечна мережа складається з трьох або більше установ, об'єднаних однією торговою маркою, єдиними правилами і системою обліку, а також єдиною ціновою політикою.

Дослідження аптечного ринку довело, що протягом останніх трьох років в Україні відзначається незначне скорочення загальної кількості торгових точок. Але слід враховувати, що щільність аптек на кількість населення в Україні дуже висока – набагато вище в порівнянні з країнами-членами ЄС. Це обумовлює високу конкуренцію на ринку. На кінець листопада 2020 року в Україні працювало 16 200 аптек і 3700 аптечних пунктів. З них 76% належать юридичним особам, а 24% – фізичним-особам підприємцям (ФОП). Лівова частка торгових точок, якими володіють ФОП, це поодинокі аптеки або невеликі мережі до 5 аптек. Також на початок 2020 року аптечний ринок продовжує активно розвиватися, показуючи темпи приросту як в гривневому, так і в доларовому вираженні. Кількість аптек на ринку України за останній час істотно не змінювалась (рис.1), але в 2020 році кількість аптек становило на 723 торгових точки менше в порівнянні з 2019 роком.

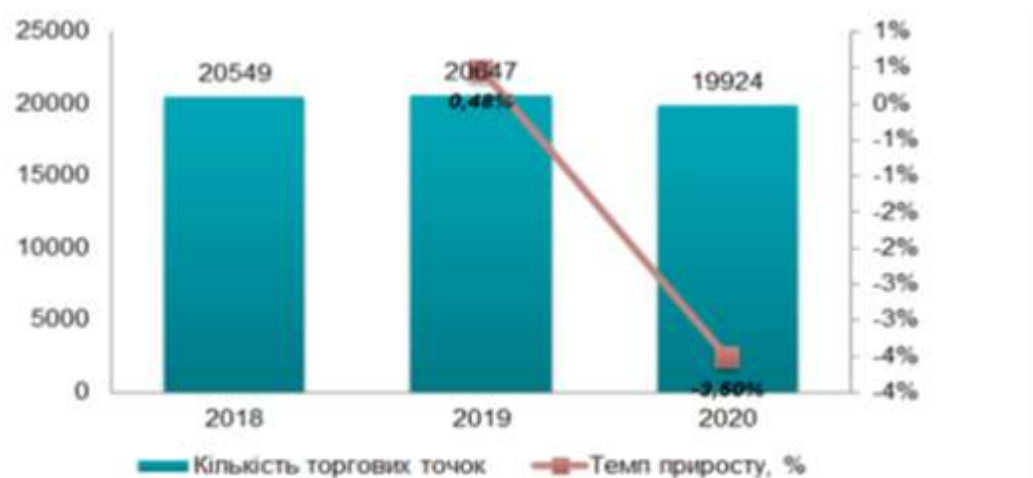

Рис. 1. Розвиток аптечного ринку

Необхідно підкреслити тенденцію зростання кількості аптек і скорочення аптечних пунктів, співвідношення яких становить 80% і 20% відповідно, при цьому темп приросту середньої виручки аптек і аптечних пунктів практично однаковий і становив відповідно 12,9% і 12,2%.

У минулому році частка мереж, які об'єднують більше 50 торгових точок, збільшилася на 4,6%. до 48,4% в загальному показнику в порівнянні з січнем-листопадом 2019 року.

В Україні працює 8 національних мереж (охоплюють всі регіони в більш ніж 15 областях). Лідером за кількістю аптек, за звітний період, залишається «Аптека-Магнолія», в яку входять мережі АНЦ, «Благодія», «Копійка». У топ-5 також входять «Гамма-55» (Аптека 911), «Сіріус-95» («Бажаємо здоров'я»), «Подорожник» і «Фармастор» («Аптека Доброго Дня»).

По обороту учасники ТОП-10 мереж значно не змінилася. За результатами 10 місяців 2020 роки замість «Зі» в десятку увійшло віртуальне аптечне об'єднання «Аснова» (рис.2).

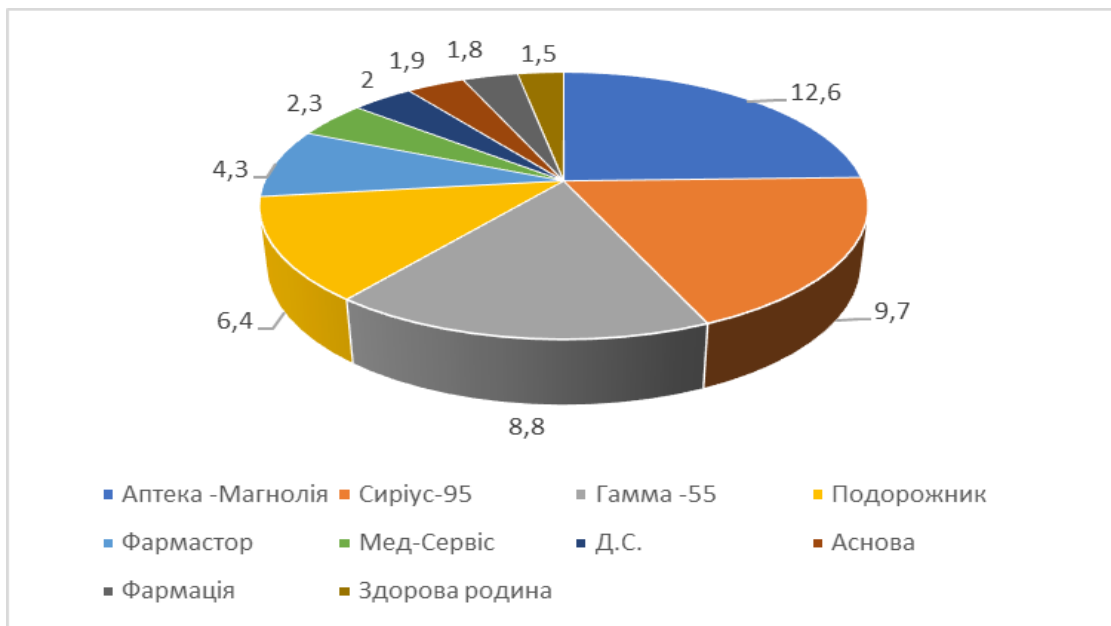

Рис. 2 Доля ринку за аптечними мережами в 2020р.

У грошовому вираженні роздрібної реалізації товарів на ринку найбільша частка категорії «аптечного кошика» належить лікарським препаратам. У 2019 активно розвивається сегмент дієтичних добавок, збільшуючи щорічно свою частку в структурі «аптечного кошика».

Аналіз фармацевтичного ринку в Україні показав, що найбільша частка належить категорії ліків з вмістом алкалоїдів чи їх похідних (але не гормонів та антибіотиків) і в натуральному вираженні становить 90%. Така значна частка аргументується тим, що більшість найпопулярніших лікарських засобів на ринку відносяться саме до цієї групи. Але, в той же час, відпускні ціни по цій групі щодо нижче інших категорій препаратів і дані ліки в грошовому вираженні займають всього 74% фармацевтичного ринку. За цією групою спостерігається величезна кількість конкуруючих між собою фармкомпаній. Категорії антисиворотки і вакцин, а також ліків з вмістом гормонів (але не антибіотиків) показують високу прибутковість. Так, група антисиворотки і вакцин при частці в 2,4% в натуральному вираженні приносить прибуток в 8,3 млрд. грн.

Обсяги роздрібних продажів аптек в 2019 р. перевищили позначку в 100 млрд. грн., серед яких лікарські препарати займають 86 млрд. грн. Спостерігається щорічна тенденція до збільшення продажів рецептурних лікарських засобів. А вартість на лікарські препарати щорічно збільшується в середньому на 20%. Ціна на дані групи препаратів формується за рахунок ключових факторів: державна лікарська політика, елемент економічної доступності, реклама і промоція ліків, рівень доходів і динаміка захворюваності.

В цілому, аналіз фармацевтичного і аптечного ринку в Україні з ретроспективою показав суттєві якісні зміни, що дає можливість спрогнозувати його тенденцію до розвитку.